

Årsrapport 2009

Senter for seniorpolitikk

Pr 24. mars 2010

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Organisasjon	3
1.1 Formell organisasjon.....	3
1.1.1 Styret	3
1.1.2 Tilsluttede organisasjoner	4
1.2 Administrasjon.....	5
1.2.1 Ansatte ved SSP	5
1.2.2 Rekruttering av ny direktør	5
1.2.3 Pensjon	6
1.3 Budsjett og regnskap.....	6
1.4 Lokalteter	6
2. Faglig aktivitet	6
2.1 Samfunnskommunikasjon.....	7
2.1.1 seniorpolitikk.no.....	7
2.1.2 SSPs elektroniske nyhetsbrev.....	7
2.1.3 Tidsskriftet seniorpolitikk.no	7
2.1.4 Norsk seniorpolitisk barometer	7
2.1.5 Årets seniorinitiativ	8
2.2 vinnvinn - kampanjen, oppsummering.....	9
2.2.1 Bakgrunn	9
2.2.2 Kampanjens formål	9
2.2.3 Kampanjekonsept og budskap.....	9
2.2.4 Kampanjens tiltak.....	10
2.2.5 Kampanjens resultater	12
2.3 Samarbeide med partene i arbeidslivet	13
2.3.1 Etter- og videreutdanning for seniorer	13
2.3.2 Kompetansetilbud for tillitsvalgte	13
2.4 Arbeids- og velferdsetaten	13
2.5 Arbeidet for en livsfaseorientert personalpolitikk	14
2.5.1 Innledning.....	14
2.5.2 Møter	14
2.5.3 Samarbeide med andre organisasjoner	14
2.5.4 Høringer	15
2.5.5 Internasjonalt samarbeid	15
2.6 Forskning - og utviklingsarbeid om aldring og yrkesliv.....	15
2.7 Seniorer og IKT	16
2.7.1 Seniornett	16
2.7.2 Prosjektet "IKT og seniorer - en satsning for fr@mtida"	16

1. Organisasjon

1.1 Formell organisasjon

SSP har årsmøtet som øverste organ, og årsmøtet velger senterets styre.

Per 31. desember 2009 har SSP 29 tilsluttede organisasjoner. Alle de store organisasjonene i arbeidslivet og staten er tilsluttet senteret. Organisasjonene avspeiler senterets historie tilbake til 1969 da "Fellesutvalget for forberedelse til pensjonering" ble opprettet.

Årsmøtet 2009 ble avholdt 7. mai på Hotell Bristol.

Vedtakter med egne retningslinjer for valgkomiteens arbeid ble vedtatt på årsmøtet 2008. Det viste seg å være behov for enkelte presiseringer, og disse ble vedtatt på årsmøtet 2009.

Styreleder Lars Chr. Berge, NHO, gikk ut av styret etter 4 år. Ann Kristin Hjortbakk, Spekter, ble valgt til ny styreleder. Helga Bull-Rostrup, HSH, og Liv Hanson Ausland, Høgskolen i Vestfold, ble begge valgt inn som nye varamedlemmer til styret.

1.1.1 Styret

Styret i SSP i perioden mai 2009 – mai 2010:

Organisasjon	Navn	Personlig vara	Verv
Spekter	Hjortbakk, Ann Kristin	Teig, Liv Ragnhild, NHO	Leder
LO	Sundnes, Trine Lise	Nilsen, Øystein LO	Nestleder
FAD	Røine, Siri	Stavem, Asbjørn L. KS	Styremedlem
AFI	Salomon, Robert	Ausland, Liv Hanson Høgskolen i Vestfold	Styremedlem
Unio	Bjergene, Jon Olav	Stykket, Marit NITO	Styremedlem
YS	Kvalheim, Tore Eugen	Bull-Rostrup, Helga HSH	Styremedlem

Styret avholdt 8 møter i 2009.

1.1.2 Tilsluttede organisasjoner

Oversikt over tilsluttede organisasjonene pr 31 12 09 med representanter:

	Navn	Representant
1	Arbeidsforskningsinstituttet (AFI)	Salomon, Robert
2	Akademikerne	Svendsen, Nina Sverdrup
3	Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening (AAF)	Frydenlund, Anders
4	Arbeidernes Opplysningsforbund i Norge (AOF Norge)	Hansen, Tom Runar
5	Arbeids- og inkluderingsdepartementet, (AID)	Såheim, Thomas
6	Arbeidsgiverforeningen Spekter	Hjortbakk, Ann Kristin
7	Den norske kirke, Kirkerådet	Engeseth, Karen Marie
8	Finansnæringens Arbeidsgiverforening	Marstein, Kjell
9	Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD)	Lund, Finn Bjørnar
10	HSH	Jørgensen, Ivar
11	HR Norge	Sørensen, Tore-Wiggo
12	Høgskolen i Vestfold (HiVe)	Ausland, Liv Hanson
13	KS	Stavem, Asbjørn L.
14	Kunnskapsdepartementet (KD)	Hidle, Joronn
15	Landslaget for offentlige pensjonister (LOP)	Vinje, Eli
16	Landsorganisasjonen i Norge (LO)	Sundnes, Trine Lise
17	NAV	Furevold, Hilde
18	Norges Bedriftsidrettsforbund	Meland, Siri
19	Norges Ingeniør- og teknologiorganisasjon (NITO)	Lier, Kari E. Mærøe
20	Norges kvinne og familieforbund	Nielsen, Elisabeth Stubergh
21	Norsk Arbeidsmedisinsk forening *	
22	Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)	Solem, Per Erik
23	Norsk Pensjon	Bautz, Dag Vidar
24	Norsk Pensjonistforbund	Gjerde, Herlof
25	Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)	Teig, Liv Ragnhild
26	Samfo	Kroken, Torgeir
27	Unio	Rønning, Knut-Arne
28	Voksenopplæringsforbundet (VOFO)	Mykland, Berit
29	Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)	Haaland, Finn Berge

* Norsk Arbeidsmedisinsk forening hadde i 2009 ingen representant.

1.2 Administrasjon

1.2.1 Ansatte ved SSP

1 Direktør - med overordnet faglig og administrativt ansvar for senteret. Ansvarlig talsperson ut mot storsamfunnet. Andre viktige oppgaver er koordinering av tiltakene/prosjekter i samarbeid med arbeidslivsorganisasjonene og myndighetene.

2 Administrativ leder – har ansvar for daglig administrasjon av senteret, d.v.s. budsjett og regnskap, vedlikehold av inventar og utstyr, rapportering og dialog med bevilgende myndigheter, personalledelse, rådgivningstjeneste generelt og til nettverkene spesielt.

3 Administrasjonssekretær - hovedarbeidsområde er å utarbeide og gjennomføre gode kontorrutiner i senterets daglige drift, telefon og postbehandling, videreutvikle og vedlikeholde databaser, fakturabehandling og praktisk budsjett og regnskapsarbeide. Oppdatere praktisk info på senterets websider.

4 Seniorrådgiver - 100 % stilling med bl.a. ansvar for å utvikle kompetansetilbud for ulike målgrupper. Øvrige områder er analyse, utredningsoppgaver og utadrettet arbeid.

5 Redaktør/ informasjonsmedarbeider - tiltrådte i engasjement pr 1. august 2008 i 100 % stilling, engasjementet utløper 31. desember 2010.

6 Seniorrådgiver - i 40 % stilling. Med vekt på utadrettet arbeid, nettverksbygging og kontakt inn mot privat sektor og rådgivere ved NAVs arbeidslivssentre. Sluttet pr 31. mars 2009

Tidligere rådgiver ved SSP begynte i et engasjement i 100% fom 1. april 2009 og sluttet pr 15. september 2009. Ansvar var å planlegge for en internasjonal forskerkonferanse i juli 2010 og utvikle en egen hjemmeside for konferansen. Arbeidet videreføres med bistand fra ekstern konsulent.

Senter for seniorpolitikk er seg bevisst å arbeid aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering i virksomheten. Både i administrasjonen og styret er det en rimelig kjønnsbalanse. I 2009 var det 6 stillingshjemler ved senteret, fire kvinner og 2 menn. Også ved sammensetning av valgkomité og ved rekruttering av ny direktør har vi lagt likestillingsperspektivet til grunn og vurdert alderssammensetningen i organisasjonen.

1.2.2 Rekruttering av ny direktør

På årsmøtet 2009 orienterte daværende styreleder om at direktør Åsmund Lunde ønsket å gå av som direktør og fortsette i en mer faglig orientert stilling ved senteret.

Det nye styret ba i styremøtet i juni om at styreleder i samarbeid med administrasjonen utarbeidet et en profil for direktørstillingen. Denne ble så lagt til grunn for en stillingsannonse som kunne styrebehandles i ekstraordinært styremøte i august. Styret mente dessuten at det var ønskelig å rekruttere ny direktør uten ekstern bistand. Styreleder gjennomførte også et møte med Arbeids- og inkluderingsdepartementet i sakens anledning.

Da søkermassen var stor, fant vi likevel behov for ekstern bistand til å vurdere søknadene og gjennomføre intervjuene. I styremøtet 8. oktober hadde styreleder ingen kandidater å presentere for styret.

I styremøtet 3. desember vedtok styret at administrasjonen i samråd med styreleder skal engasjere et rekrutteringsfirma for å finne ny direktør. Visindi ble engasjert og arbeider i disse dager med rekruttering av ny direktør.

1.2.3 Pensjon

Styret for Senter for seniorpolitikk oppfattet høsten 2009 at det var noe bekymring hos administrasjonen i SSP, relatert til lønn og arbeidsvilkårene ved senteret. Man mente å ha rekrutteringsproblemer da lønn og arbeidsvilkår ikke ble ansett som konkurransedyktige. Styret så saken som to adskilte saker, lønn og pensjon. Administrasjonen ble bedt om å utrede 3 alternative forslag til pensjonsordning, med og uten AFP.

Styret i Senter for seniorpolitikk vedtok i styremøte 3. desember 2009 å søke om medlemskap i Statens Pensjonskasse. Medlemskapet innebærer en ytelsesbasert pensjonsordning og en AFP ordning for de ansatte. Vedtaket forutsatte inngåelse av en direkte tariffavtale. Pr. 1. januar 2010 er Senter for seniorpolitikk opptatt som medlem av Statens Pensjonskasse og de ansatte inngår tariffavtale på nyåret.

1.3 Budsjett og regnskap

Senter for seniorpolitikk (SSP) bevilges midler over statsbudsjettet. SSP har et budsjett og regnskap for all aktivitet. VinnVinn-kampanjen har hatt eget prosjektbudsjett og regnskap som inngår her.

1.4 Lokalteter

Vi er godt fornøyd med våre lokaler. Det er plass til 8 medarbeidere. Dessuten fungerer lokalene godt som møteplass for opptil 16 personer.

2. Faglig aktivitet

I tildelingsbrev for 2009 skriver Arbeids- og inkluderingsdepartementet:

”Tilskuddet skal dekke administrative utgifter til senteret, finansiering av kurs og informasjonsarbeid og forskings- og utviklingsarbeid. SSP har til formål å bidra til å realisere delmål 3 i Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen)”.

”Budsjetteksten og Strategiplanen skal danne grunnlag for SSPs virksomhet i 2009.

Departementet legger til grunn at SSP viderefører og videreutvikler sitt utadrettede arbeid med informasjon, holdningsskaping og påvirkning, herunder samarbeid med offentlige myndigheter, organisasjoner i arbeidslivet, virksomheter og bedrifter, personalinstitusjoner, kunnskapsinstitusjoner og enkeltpersoner. Av de utfordringer som vil dreie seg om å styrke seniorers deltakelse i arbeidslivet og en livsfaseorientert personalpolitikk, vil vi peke på følgende”:

- samfunnskommunikasjon
- samarbeid med partene i arbeidslivet
- bistå arbeids- og velferdsforvaltningen
- arbeid for en livsfaseorientert personalpolitikk
- forsknings- og utviklingsarbeid om aldring og yrkesliv
- seniorer og IKT

2.1 Samfunnskommunikasjon

2.1.1 seniorpolitikk.no

Seniorpolitikk.no fikk ny layout i juni. Nettsiden er nå delt i de tre delene Nyheter, Fag og fakta og Informasjon, noe som forhåpentligvis gjør det enklere for brukerne å finne det de er ute etter. Samtidig med omleggingen gikk vi over til å bruke analyseverktøyet Google Analytics, som viser flg. resultater:

Andre halvår 2009	19 916 besøk i alt 11 159 unike besøk* *ulike personer	66 165 sidevisninger
-------------------	--	----------------------

Statistikken viser en klar økning i antall treff på siden ved hver utsendelse av SSPs nyhetsbrev. Tidligere og nåværende statistikkverktøy er ikke sammenlignbare, og vi har derfor ikke tatt med tall fra tidligere år.

2.1.2 SSPs elektroniske nyhetsbrev

SSPs elektroniske nyhetsbrev hadde ved årsskiftet 2009-2010 vel 3 000 abonnenter. Det er en økning på vel 1.000 fra året før. Nyhetsbrevet sendes i tillegg til alle landets rådmenn og ordførere og til de fleste redaksjoner av fagtidsskrifter, dags- og ukepresse på papir og nett, samt radio- og TV-redaksjoner her i landet. seniorpolitikk.no blir jevnlig sitert.

2.1.3 Tidsskriftet seniorpolitikk.no

Tidsskriftet seniorpolitikk.no på papir fikk også ny layout i juni, og som samsvarer med nettsiden. Etter at SSP i 2009 ble medlem av Den Norske Fagpresses Forening <http://www.fagpressen.no/> er tidsskriftet for første gang kontrollert av Fagpressens Mediekontroll, 26. oktober 2009. Kontrollen gjelder 2. halvår 2008 og 1. halvår 2009, og omfatter de seks utgivelsene i denne perioden. Det er i gjennomsnitt distribuert 11 700 eksemplarer per utgivelse, noe som er en økning på 1 370 eksemplarer. I tillegg ligger pdf-utgaven tilgjengelig på nettsidene. Tidsskriftet er ment å fungere som en driver for økt bruk av nettsiden.

2.1.4 Norsk seniorpolitisk barometer

Synovate Norge har også i 2009 på oppdrag fra Senter for seniorpolitikk gjennomført undersøkelser om seniorpolitiske oppfatninger og holdninger i den yrkesaktive del av befolkningen og blant ledere. Resultatene ble formidlet under en pressekonferanse på Hotel Bristol 20. oktober 2009 og gjennom pressemelding samme dag.

Interessen for Norsk seniorpolitisk barometer er fortsatt stor, og resultatene fra undersøkelsen er gjengitt i riksmidia, fagpresse og regionale/lokale media. Årets undersøkelse blant den yrkesaktive del av befolkningen i Norge viser at 50 prosent av alle arbeidstagere - og 67 prosent av de over 60 år - nå kan tenke seg å jobbe etter at de har rett til pensjon. Dette viser at det er et betydelig potensial for norsk arbeidsliv til å hente inn verdifull kompetanse ved å gjøre seg mer attraktive for seniorenene.

I tillegg viser årets undersøkelser at arbeidsgleden er størst blant de eldste arbeidstakerne, hele 79 prosent av arbeidstakerne over 60 år sier de alltid gleder seg til å gå på jobb – bare litt over halvparten av dem under 30 år sier det samme. Videre sier 63 prosent av de spurte over 60 år at de mestrer arbeidsoppgavene meget godt, gjennomsnittet ligger på 53 prosent.

Resultatene fra årets undersøkelse ser ut til å bekrefte den positive utviklingen vi har sett de senere år. Seniorpolitisk barometer har gjennom 7 år avdekket at holdningene i samfunnet til seniorarbeidstakere gradvis er blitt bedre. Det mest interessante med årets barometer er ikke enkeltfunn, men det at disse holdningene er robuste og i liten grad påvirket av finanskrisen.

2.1.5 Årets seniorinitiativ

Årets seniorinitiativ 2009 ble tildelt "Seniorpatruljen" ved Oslo Politidistrikt.

Begrunnelsen for tildelingen:

"Prisen er en honnør til en organisasjon og et tiltak som på en forbillig måte tar i bruk seniorennes erfaring og kompetanse til å utføre viktige samfunnsoppgaver.

Seniorpatruljen er forankret i Oslo politidistrikt ved politimesteren og gjennomføres ved Grønland politistasjon. Patruljen ble etablert 1. juli 2009, og har som mål å få bukt med det åpenlyse narkotikamiljøet ved nedre del av Akerselva, Vaterland, nedre del av Grünerløkka og Grønland.

Det strategiske grepet som er tatt, er for så vidt enkelt og velkjent: Økt tilstedeværelse ved patruljering til fots av uniformert politi. Seniorpatruljen, med sine erfarne, voksne polititjenestemenn, bidrar til redusert kriminalitet og økt trygghet for befolkningen.

Deltakerne i patruljen er rekruttert gjennom annonse på politiets eget intranett der det ble søkt etter erfarne, voksne tjenestemenn til denne tjenesten. Det er et mål å stimulere polititjenestemenn til å fortsette lenger i operativ tjeneste og bidra til at den kompetansen som er utviklet gjennom mange år også kan videreformidles til yngre kolleger.

Oslo politidistrikt viser gjennom seniorpatruljen en evne og vilje til å tenke nytt innen det seniorpolitiske feltet. De synliggjør gjennom sitt tiltak at erfarne tjenestemenn har mye å bidra med i aktiv tjeneste utover de tradisjonelle aldersgrensene. Det er mange som både kan, og vil, fortsette lenger i arbeid – når arbeidet organiseres på en god måte, når det uttrykkes behov for dem og når de er ønsket på arbeidsplassen.

Vi håper prisen kan inspirere Oslo politidistrikt, resten av politietaten – og andre virksomheter til å reflektere over hvordan seniorpolitikk kan bidra til at flere seniorer kan, og vil, løse viktige samfunnsoppgaver fremover. Med de demografiske utfordringer vi står overfor, er samfunnet avhengig av at flere fortsetter lenger i arbeid enn tidligere – blant annet for å kunne opprettholde dagens velferdsnivå. Det fremtidige rekrutteringsmarkedet kommer til å se annerledes ut, og personalpolitikk vil bli en enda viktigere konkurransefaktor for å skaffe kvalifisert arbeidskraft til morgendagens arbeidsliv."

Prisen ble delt ut av statsråd Knut Storberget på SSPs forskningskonferanse onsdag 14. oktober på Thon Hotel Opera. På konferansen ble det presentert ny forskning om hvordan senioren opplever de seniorpolitiske tiltakene.

2.2 vinnvinn - kampanjen, oppsummering

Senter for seniorpolitikk har i samarbeid med partene i arbeidslivet, gjennomført en treårig informasjonskampanje kalt vinnvinn. Formålet med kampanjen har vært å bidra til å øke den forventede pensjoneringsalderen for personer over 50 år med 6 måneder, som tilsvarer delmål 3 i IA-avtalen. Den forventede pensjoneringsalderen har i perioden økt fra 63,5 år i 2001 til 64 år i 2008, hvilket betyr at delmål 3 i IA-avtalen er nådd. Den samfunnsøkonomiske gevinsten av dette er i følge Econ Pöyry om lag 9-11 milliarder kroner årlig. Kommunikasjonsbyrået Burson Marsteller har gitt faglig bistand til kampanjen i perioden 2007-2009.

2.2.1 Bakgrunn

Informasjonskampanjen vinnvinn er forankret i IA-avtalens delmål 3. SSP har hatt ansvaret for å planlegge og gjennomføre kampanjen i samarbeid med partene i arbeidslivet, jf IA-avtalens tillegg av 6. juni 2006. Kampanjen har hatt en økonomisk ramme på ni millioner kroner over tre år. Kampanjen har vært integrert og koordinert med SSPs øvrige arbeid med seniorpolitikk i arbeidslivet.

2.2.2 Kampanjens formål

Målet med informasjonskampanjen "VinnVinn" har vært å understøtte arbeidet med å øke den forventede pensjoneringsalderen for personer over 50 år (delmål 3 i IA-avtalen).

Kampanjens hovedmål har vært å få

- arbeidstakerne til i større grad å se verdien av å jobbe og konsekvensene av å stå utenfor
- arbeidsgiverne til i større grad å ønske å ha seniorer i virksomheten, og vite hvilke tiltak som gjør at man beholder dem
- tillitsvalgte til å motivere ledelse og ansatte til å fokusere på seniorpolitikk i egen virksomhet

Kampanjen har rettet seg mot brede målgrupper, men har hatt særlig fokus på:

- alle arbeidstakere over 55 år, spesielt de mellom 60 og 62 år
- arbeidsgivere
- tillitsvalgte
- partene i IA-avtalen

2.2.3 Kampanjekonsept og budskap

Det sentrale kampanjekonseptet har vært basert på at kampanjen ikke bare skal øke kunnskapen om god seniorpolitikk i målgruppene, den skal også utløse handling. Kampanjen har derfor spilt på målgruppens egenopplevde situasjon og motivasjon. Hovedbudskapet har vært at god seniorpolitikk lønner seg for alle – både arbeidstakerne, arbeidsgiverne og samfunnet. I denne sammenheng er ikke lønnsomhet bare en økonomisk term, det dreier seg også om faglige og sosiale gevinster.

I kommunikasjonen overfor arbeidstakerne har det vært fokusert på:

- økonomi
- helse
- livskvalitet

Overfor arbeidsgiverne er det fokusert på:

- kampen om arbeidskraften
- erfarne medarbeideres bidrag til bedre resultater i bedriften

I dialogen med samfunnet har det vært fokusert på:

- morgendagens store arbeidskraftbehov
- det økte behovet for pleie- og omsorgstjenester pga demografi
- seniorennes bidrag i verdiskapingen

Kampanjen har søkt å bygge opp inspirasjon og motivasjon hos målgruppene, ved å vise frem de gode eksemplene. Kampanjen har også lagt vekt på å gjøre informasjon om hvordan god seniorpolitikk gjennomføres lett tilgjengelig og forståelig. Det har vært et selvstendig poeng å knuse myter rundt seniorer i arbeidslivet. Slike myter er eksempelvis myten om at seniorer yter mindre, eller at det gode liv ikke er på jobben.

Kampanjen har benyttet seg av en rekke virkemidler og kanaler – som redaksjonell omtale, kampanjeweb, kampanjeambassadører, reklame, undersøkelser, møter og arrangementer og seniorpolitiske inspirasjonshefter.

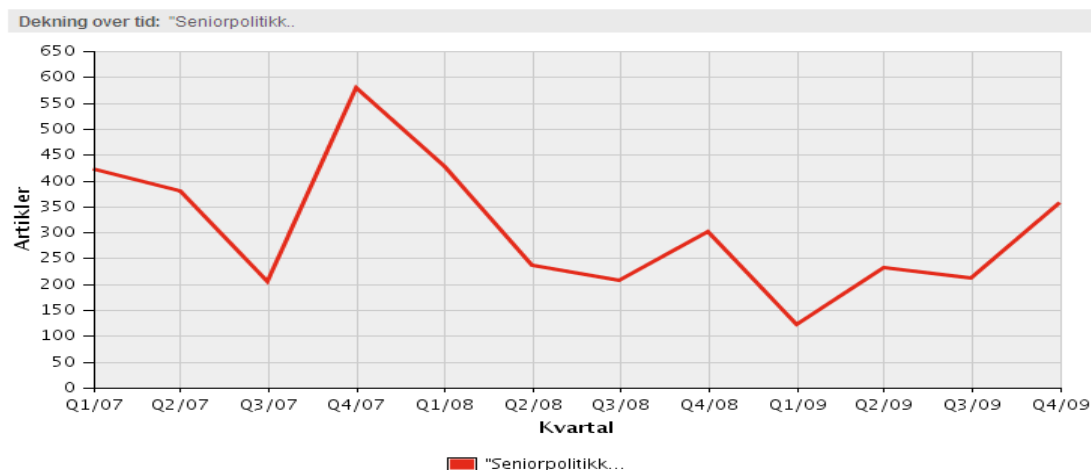
2.2.4 Kampanjens tiltak

I løpet av kampanjeperioden har det vært gjennomført en rekke tiltak for å nå kampanjens målsettinger. De viktigste tiltakene har vært:

Redaksjonell omtale

SSP har i kampanjeperioden jobbet aktivt for å få mediene til å skrive om seniorpolitikk. Dette har vært historier om virksomheter som har lyktes med seniorpolitikk, pressedecking av kampanjens arrangementer, formidling av forskning og egne undersøkelser, samt innlegg og kronikker.

I perioden 2007 – 2009 har det vært 3.681 medieoppslag om seniorpolitikk i arbeidslivet. Det var spesielt mange oppslag rundt den formelle kampanjelanseringen høsten 2007. Det var noe vanskeligere å nå gjennom under finanskrisen høsten 2008 og våren 2009. I andre halvår 2009 var omfanget av medieomtalen igjen økende.

Antall medieoppslag om seniorpolitikk – kvartalsvis fordeling 2007 - 2009

Kampanjnettsted

Som en del av kampanjen er det utarbeidet et eget kampanjnettsted (www.vinnvinn.org), med seniorpolitiske verktøy for henholdsvis arbeidstakere, arbeidsgivere og tillitsvalgte. Målet med kampanjeweben har vært å synliggjøre hva som er god seniorpolitikk, hvorfor dette er viktig og hvordan den kan implementeres. Kampanjeweben har vært markedsført aktivt bl.a. gjennom bannerannonser på hjemmesidene til en rekke fagforeninger, og i opplæringsmøter med arbeidslivssentre og lokale arbeidsgivere og tillitsvalgte.

Kampanjeambassadører

Kampanjen har hatt ca 30 kampanjeambassadører, dvs. personer i målgruppen som ønsker å forsette å jobbe. Ambassadørkorpset består både av kjendiser som Arve Tellefsen, Arne Scheie, Eva Bratholm, Victor Norman, Øystein Dolmen, Gustav Lorentzen, Karsten Isachsen, Lise Fjeldstad, Gunnar Staalesen, Jon Bing, Einar Lunde, Leif A. Lier og Karen-Marie Ellefsen, men også ”vanlige” folk. Ambassadørene har blitt brukt både på arrangementer og på kampanjeweben.

Seniorpolitiske hefter

Et sentralt element i kampanjen har vært å endre holdningene til eldre arbeidstakere og synliggjøre disse som en ressurs i arbeidslivet. Samtidig har det vært viktig å få frem gevinstene av god seniorpolitikk – både for den enkelte, for arbeidslivet og for samfunnet. SSP har i løpet av kampanjeperioden utarbeidet tre seniorpolitiske hefter:

1. ”Nytt språk, ny tone” – med fokus på å knuse myter om eldre arbeidstakere.
2. ”Hvorfor er seniorpolitikk viktig?” - med fokus på å vise hva seniorpolitikk kan bety for den enkelte arbeidstaker, arbeidsgiver og for samfunnet.
3. ”Før du bestemmer deg” – med fokus på den som står foran valget om tidligpensjon eller fortsatt yrkesdeltakelse.

Heftene er trykket i over 200 000 eksemplarer. De er distribuert bl.a. gjennom seniorpolitikk.no og i ulike fagforeningsblader og ledelsestidsskrifter.

Annonsering

Kampanjen har vært annonsert i en rekke tidsskrifter, fagforeningsblader og ledelsestidsskrifter – både på print og på nett. Dette var spesielt markert mot slutten av 2009 med aktiviteter i bl.a. Fagbladet, Sykepleieren, Kommunike, Utdanning, LO Aktuell, Magasinet Aktuell, Kapital, Kommunal rapport, Ukeavisen Ledelse og Personal og ledelse.

Møter med politiske partier

SSP har i kampanjeperioden gjennomført møter med samtlige partier på Stortinget. Formålet har vært å orientere om kampanjen og få økt politisk oppmerksomhet om betydningen av en god seniorpolitikk i arbeidslivet.

Møter med partene i arbeidslivet

SSP har i kampanjeperioden gjennomført minst ett møte med samtlige hovedorganisasjoner (LO, YS, Unio og Akademikerne) og med alle arbeidsgiverorganisasjonene (NHO, HSH, KS, Spekter og FAD). Under møtene har SSP informert om kampanjen, og partene har diskutert seniorpolitiske spørsmål. Det har videre vært gjennomført møter med en rekke fagforbund og lokale arbeidslivssentre og partene lokalt. Totalt har SSP gjennomført mer enn 50 møter om ”VinnVinn”.

Kampanjemateriell

Under kampanjen ble det utviklet to brosjyrer, en profilerings t-skjorte og en serie med annonser til bruk både av partene i arbeidslivet og i virksomhetene. Det er distribuert om lag 20 000 kampanjebrosjyrer til relevante aktører.

Arrangementer

Det har vært gjennomført flere arrangementer som et ledd i kampanjen:

1. *Lanseringsarrangement* oktober 2007. Ca 100 deltakere fra partene i arbeidslivet, arbeidslivssentrene m.m. Deltakelse fra statsråd Bjarne Håkon Hansen. Strategiplan for seniorpolitikk i arbeidslivet 2007 – 2011 ble overlevert statsråden av styreleder for SSP, på vegne av partene.
2. *Oppfølgingsarrangement* mai 2008. 100 deltakere fra partene i arbeidslivet, arbeidslivssentrene m.m. Lansering av ny kampanjewebsite der arbeidsgiver, tillitsvalgte og arbeidstakere fikk tilgang til gode seniorpolitiske verktøy.
3. *Pressekonferanser*. Det er gjennomført to pressekonferanser for fagpresse- og riksmidlene. Målet har først og fremst vært å orientere om Vinn Vinn-kampanjen og å gi journalistene bakgrunn for seniorpolitiske utfordringer.
4. *Presseseminar*. Forsker Ivar Andenes ved Institutt for Journalistikk (IJ) presenterte undersøkelsen "Hva skriver pressen om seniorene?" på et seminar for journalister. Sentrale medieaktører deltok i debatten om: "Seniorene i mediene forsvinner med sluttpakker og gavepensjoner. Hvordan påvirker dette journalistikken om seniorer generelt i arbeidslivet?"
5. *Fag- og informasjonsseminarer*. Det er gjennomført to seminarer for partenes fagblader og informasjonsmedarbeidere. Hensikten har vært å informere om kampanjen og sikre omtale av denne.

Målinger

Det har vært gjennomført målinger av holdningsendringer til seniorpolitikk, både hos arbeidstakerne og arbeidsgiverne i perioden:

1. *Nullpunktsmåling*. På oppdrag fra SSP gjennomførte Synovate Norge "nullpunktsmåling" i befolkningen ved kampanjestart i 2007.
2. *Midtpunktsmåling*. Det ble gjennomført en ny måling i forbindelse med kampanjens oppfølgingsarrangement i 2008.
3. *Finanskrisemåling*. Det ble gjennomført en måling våren 2009 for å kartlegge om arbeidsgivernes holdninger til seniorer hadde endret seg som en følge av finanskrisen.
4. *Sluttmåling*. Det ble gjennomført en sluttmåling for kampanjen i januar 2010.
5. Alle målingene er offentliggjort og omtalt i media. Kampanjemålingene kommer i tillegg til Seniorpolitisk barometer som SSP gjennomfører hver høst.

2.2.5 Kampanjens resultater

I løpet av kampanjeperioden har det skjedd markerte endringer – både i forventet pensjoneringsalder for personer over 50 år - og i arbeidstakeres og arbeidsgivers holdninger. Blant de viktigste endringene er:

- den forventede avgangsalderen for 50 åringer er økt fra 63,5 år til 64 år, jf omtale innledningsvis om VinnVinn-kampanjen
- arbeidstakere har fått markert mer positive holdninger knyttet til det å stå lenger i jobb, i gjennomsnitt rapporterer arbeidstakerne nå at de ønsker å stå ett år lenger i jobb enn de

gjorde før kampanjen og det har vært en markert økning i hvor mange som ønsker å jobbe etter at de har oppnådd ordinær pensjonsalder. Undersøkelser gjennomført av Synovate Norge

- arbeidsgiveres holdninger er endret i positiv retning, langt flere arbeidsgivere rapporterer nå at de er positive til å ansette seniorer, og at det er viktig å beholde seniorer i arbeidslivet, arbeidsgiverne har også et langt mer positivt syn på seniorennes betydning på arbeidsplassen enn tidligere

Dette betyr at kampanjen har bidratt til å nå viktige mål og milepæler. Samtidig er de samfunnsøkonomiske gevinstene av god seniorpolitikk bedre dokumentert. Stadig flere ser at seniorpolitikk kan bidra til å løse de kommende demografiske utfordringer landet står overfor med en aldrende befolkning.

SSP tror det er mulig å øke den forventede pensjoneringsalderen for personer over 50 år ytterligere.

2.3 Samarbeide med partene i arbeidslivet

2.3.1 Etter- og videreutdanning for seniorer

I ”Strategiplan for seniorpolitikk i arbeidslivet 2007-2011” som ble avgitt av styret i Senter for seniorpolitikk i 2007, legges det vekt på betydningen av etter- og videreutdanning som en del av seniorpolitikken i årene fremover.

Senter for seniorpolitikk har i denne forbindelse hatt seminarer og møter hvor vi har fokusert på seniorers muligheter for og etter- og videreutdanning.

Høsten 2008 nedsatte styret en arbeidsgruppe bestående representanter fra organisasjonene som er tilsluttet senteret. Arbeidsgruppens mandat var å komme med forslag til nasjonale tiltak for å styrke seniorers muligheter for etter- og videreutdanning. Arbeidsgruppens forslag ble lagt frem for styret og endelig dokument ble vedtatt i styret ved SSP 18. august 2009.

2.3.2 Kompetansetilbud for tillitsvalgte

Senter for seniorpolitikk inviterte arbeidstakerorganisasjonene til et samarbeidsmøte høsten 2009 for å drøfte hvordan seniorpolitikk kan styrkes/integreres i tillitsvalgtopplæringen. Det deltok 18 personer med ansvar for opplæring fra 13 ulike foreninger og forbund.

Møtet resulterte i en åpen invitasjon til organisasjonene om å delta i et pilotprosjekt med målsetning om å utvikle et kompetanseprogram for tillitsvalgte. Prosjektet gjennomføres våren 2010 med utvalgte forbund, og Senter for seniorpolitikk vil med bakgrunn i prosjektet ferdigstille et kompetansetilbud om seniorpolitikk i arbeidslivet for tillitsvalgte i løpet av 2010.

2.4 Arbeids- og velferdsetaten

Senter for seniorpolitikk har i 2009 prioritert arbeidslivssentrene i NAV, og særlig rådgivere som arbeider aktivt med delmål 3. Et kompetanseprogram for aktuelle rådgivere ved landets arbeidslivssentra er gjennomført. Målsetningen med programmet har vært faglig fordypning og fornying – fordypning ved presentasjoner, refleksjoner og diskusjoner med sentrale forskere over ulike fagområder – og fornying ved bl.a. å fokusere på pensjonsreformens konsekvenser for IA-avtalens delmål 3. Det var god oppslutning om kompetanseprogrammet, det deltok i alt 52 rådgivere fra 18 av 19 sentra. Programmet ble gjennomført over 2 samlinger våren 2009.

SSP fullførte vinteren 2009 fjorårets satsning med besøk til alle arbeidslivssentrene vedr VinnVinn-kampanjen. SSP har også deltatt med foredrag og informasjon om seniorpolitikk ved ulike arrangementer i regi av enkeltenheter i NAV.

Det er i 2009 ikke gjennomført møter med ledelsen i NAV.

2.5 Arbeidet for en livsfaseorientert personalpolitikk

2.5.1 Innledning

Senter for seniorpolitikk har gjennom året et betydelig antall henvendelser om seniorpolitikk i arbeidslivet. Senteret yter veiledning til virksomheter, organisasjoner og enkeltpersoner samt leverer utstrakt faglig aktivitet gjennom foredrag og innlegg på kurs, konferanser og seminarer.

SSP deltar på møtesteder med organisasjoner, virksomheter og enkeltmennesker. Senteret får forespørsler om foredrag/innlegg ved både nasjonale og internasjonale konferanser, henvendelser fra enkeltvirksomheter og organisasjoner om faglig bistand og veiledning – og det kommer forespørsler og spørsmål fra mange enkeltpersoner om ulike seniorpolitiske tema.

2.5.2 Møter

SSP møter gjennom sin utadrettede virksomhet mange ledere, tillitsvalgte, HR-/personalledere og - medarbeidere. I arbeidet med formidling og veiledning vektlegges ressursperspektivet på seniorer i arbeidslivet, betydningen av forankring og involvering i utviklingsarbeidet - og fokuset på inkluderende ledelse og personalpolitikk.

I 2009 har SSP gjennomført møter med de fleste arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene og alle de politiske partier på Stortinget, jf. avsnitt om VinnVinn-kampanjen.

2.5.3 Samarbeide med andre organisasjoner

SSP har i 2009 hatt følgende formelle samarbeidsrelasjoner:

Likestillings - og diskrimineringsombudet (LDO) hvor SSP er representert i LDOs brukerutvalg med en ressursperson knyttet til et av våre fagnettverk

VOX hvor en representant fra VOX deltok i arbeidsprosessen om etter- og videreutdanning for seniorer, se kapittel 2.2.

Statens seniorråd hvor vi har løpende samarbeid med Statens seniorråd.

Norsk Pensjon hvor SSP er representert i organisasjonens styre som varamedlem.

Norsk Pensjon stiftet 2006 med formål om å opprette en pensjonsrettighetsportal. Portalen tar sikte på å gi alle enkeltpersoner en samlet oversikt over alle sine pensjonsrettigheter. Det er inngått avtale om samarbeid med NAV om gjensidig deling av informasjon vedrørende pensjon. Portalen www.norskpensjon.no åpnet i april 2008.

Navs brukerpanel hvor SSP er representert med en medarbeider

2.5.4 Høringer

SSP har gitt en høringsuttalelse i 2009. Det var i utkast til programplan for velferd, arbeid og migrasjon, sendt til Arbeids- og inkluderingsdepartementet i brev av 15. september 2009.

2.5.5 Internasjonalt samarbeid

1. Deltakelse ved Nordisk konferanse i regi av The Nordic Institute for Advanced Training in Occupational Health (NIVA), et nordisk institutt finansiert av Nordisk Ministerråd
2. Nasjonal konferanse i Østerrike for nærings- og arbeidslivet med tema seniorpolitikk, SSP holdt foredrag om erfaringene med det seniorpolitiske arbeidet i Norge.
3. Vi har hatt besøk fra Italia ved Fabrizio Pasanisi, forsker ved ISFOL vedrørende våre erfaringer med Vinnvinn-kampanjen, EU er interessert i å få vite hvilke erfaringer Norge har med å gjennomføre en kampanje knyttet til spørsmålene rundt aktiv aldring og hvordan holde eldre i arbeid.
4. XIX th IAGG World Congress of Gerontology and geriatrics i Paris 5.–9. juli 2009. Ansatte ved SSP deltok, og kongressen er omtalt på vår hjemmeside.
5. Internasjonal konferanse på Finse 28. mai 2009, i regi av et internasjonalt nettverk av forskere og konsulenter innenfor ”Progress in Ageing Workforce Management”. Konferansens hensikt var erfaringsutveksling på fagfeltet. SSP holdt foredrag om erfaringer i Norge og om hvordan vi arbeider med seniorpolitiske spørsmål.

2.6 Forskning - og utviklingsarbeid om aldring og yrkesliv

SSP har i tråd med ”Strategiplanen for seniorpolitikk i arbeidslivet 2007-2011” og sitt FoU-program for perioden 2008-2011 finansiert følgende FoU-prosjekter i 2009, etter ekstern kunngjøring:

1. Effektanalyser av iverksatte seniorpolitiske tiltak v/prosjektleder Anne Inga Hilsen, Arbeidsforskningsinstituttet (rapport foreligger i 2010)
2. Redusert arbeidstid for seniorer med rett til AFP v/prosjektleder Lars-Erik Becken, Econ Pöyry AS (Rapport 2009-084)
3. Analyse av endringer i holdninger og opplevd arbeidsmiljø for seniorer v/forsker Per Erik Solem, NOVA (NOVA Rapport 20/2009)

Prosjektene ble presentert på forskningskonferansen 14. oktober 2009. Det var svært god oppslutning med 155 deltakere.

I tillegg er følgende prosjekter gjennomført/slutført i 2009:

1. ”Aldersriktig ledelse” v/forskerne Trude Furunes og Reidar J. Mykletun, Universitetet i Stavanger. Rapporten foreligger høsten 2010

2. "Tidligpensjonering i pleie- og omsorgssektoren" (casestudier av 4 sykehjem) v/prosjektleder Eldbjørg Torsøe, Econ Pöyry AS (Rapport 2010-006)
3. "Økonomiske konsekvenser av pensjoneringstidspunkt" v/prosjektleder Einar Bowitz, Econ Pöyry AS (Rapport 2009-048)
4. "Samfunnsøkonomisk gevinst ved økt pensjoneringsalder" v/prosjektleder Einar Bowitz, Econ Pöyry AS (Notat 2009-020)

SSP er representert i referansegruppen for FoU-prosjektet "Seniorpolitikk i kvinnedominerte yrker" i regi av Arbeidsforskningsinstituttet v/prosjektleder Anne Inga Hilsen). Prosjektet startet opp i 2007 og ble avsluttet i 2009. Prosjektet gjennomføres ved to hoteller i Bergen og ved sykehuset Innlandet.

Det er i 2009 gjennomført mye forarbeid i forbindelse med arrangementet av SSPs internasjonale forskerkonferanse i Oslo 10. og 11. juni 2010. I den anledning samarbeider vi med Norges Forskningsråd og Arbeidsdepartementet.

2.7 Seniorer og IKT

2.7.1 Seniornett

SSP representant trakk seg som styremedlem våren 2009 etter 3 år i styret. Vår direktør sitter fortsatt i organisasjonens råd og valgkomitè.

2.7.2 Prosjektet "IKT og seniorer - en satsning for fr@mtida"

Prosjektet som var initiert av Fornyings- og administrasjonsdepartementet var et samarbeid mellom SSP, Seniornett og Datakortet Norge, ble slutført på nyåret 2009. Sluttrapport ble tilsendt oppdragsgiver juni 2009 og rapporten skal ha vakt politisk interesse.

Oslo, 15. januar 2010.